

[Ebba Strange]

at jeg ikke finder det helt fair, at folketinget ikke bliver orienteret, uden at vi selv skal fremkalde en debat som den, vi fremkalder i dag.

Indholdet i den ministerielle skrivelse, som jeg henviser til, er delt ind i 3 afsnit med følgende manende overskrifter: »Permanente aktivitetsbegrænsninger«, »Fremrykkede standardjusteringer« og »Midlertidige besparelser«. Straks i begyndelsen af skrivelseren bliver udtrykket »standardjusteringer« imidlertid ændret til »standardforringelser«, og så ved vi da, hvad vi snakker om. Det er ærlig snak, det her.

Det er altså det, vi kan vente os, og det kan ingen hverken socialdemokratiske eller ministerielle ord forskønne. De forringelser, der sker, skal ses på baggrund af, at der allerede på de tidligere års budgetter er foretaget nedskæringer på disse områder. En del af besparelserne er, som ministeren også har sagt det, midlertidige for 1981 og virker som sådanne især meget halsløse og overilede. Det gælder for de stipendiatordninger, som har været inde i debatten flere gange. Det kan jeg også finde beklageligt. Jeg skal ikke gentage det, der er sagt fra andre ordførere.

Men jeg må forvente, at vi i sommeren 1981 får en lang række fyringer af både lærere og teknisk/administrativt personale og nedskruede aktiviteter, som er midlertidige. Hvis det skal i gang igen til sommeren 1982, synes jeg, det virker helt håbløst planlægningsmæssigt, for de mennesker, vi fyrer i 1981, bliver jo ikke de samme som dem, vi kan få igen i 1982. Jeg vil spørge ministeren, om den aktuelle midlertidige nedskæring i 1981 kun drejer sig om stipendier, eller om den ikke også kommer til at medføre fyringer. Sådant må jeg læse papiret.

Det, der er særlig alvorligt for os i SF, er naturligvis den arbejdsløshed, som dette skaber. Jeg ved godt, at den siddende regering ikke er enig med os i, at arbejdsløsheden er landets største problem. Den finder betalingsbalanceproblemerne mere belastende. Hvis vi nu tager det som udgangspunkt, så vil jeg spørge – nu kan jeg se, finansministeren er til stede, og så kan han måske svare mig på det –: hvor meget vil de nedskæringer, som vi diskuterer i dag – og det er altså ikke de 150 mill. kr., men de 100 mill. kr. på de videregående uddannelser – rette op på

Danmarks betalingsbalance? Det har man vel regnet ud.

Det kan selvfølgelig også bare være på grund af den aktuelle kassebeholdning, at man laver disse ting. Vi har et ministersvar til uddannelsesudvalget, som viser, at når man sparer 4 mill. kr. på seminarieområdet, bliver besparelsen reelt kun på 1 mill. kr. Jeg vil spørge finans- eller undervisningsministeren, om dette tal kan overføres til den samlede besparelse på 100 mill. kr. Vil den også reelt kun give en besparelse på 25 mill. kr.? Ikke fordi jeg synes, de tal er det vigtigste af alt, men de er dog alligevel interessante.

Det vigtigste er selvfølgelig den politiske filosofi, der ligger bagved, og den gjorde undervisningsministeren ganske godt rede for, synes jeg. Det skal jeg gå lidt nærmere ind på senere.

Lad mig starte med de uddannelsespolitiske forhold. Noget af det, der bliver ramt hårdt, er de vikarportioner, som vi har tradition for i dette land er stillet til rådighed dels for folkeskolens lærere, dels for socialrådgivere, dels for børnehave- og fritidspædagoger og andre socialpædagoger. Det har givet en række mennesker muligheder for at komme ind og få en tiltrængt efter- og videreuddannelse inden for et fag, hvor der sker hastige udviklinger – det ved vi alle – og hvor man jo, hvis man ikke havde denne mulighed, kunne komme til at gå et helt menneskeliv på en gammel grunduddannelse.

Efter vores vurdering er disse videreuddannelsesmuligheder af stor betydning i et samfund i forandring. Med fjernelse af vikarportionerne kan der ske én af flere ting.

For det første: kurserne kan opretholdes uden vikardækning. Så vil det blive forbeholdt folk, hovedsagelig kvinder, med en velbeslået ægtemage, der kan træde til som forsørger, mens konen er på kursus. Det bliver i hvert fald ikke alle de enlige pædagoger og lærere og andre folk, der kan klare det.

For det andet: kurserne kan nedlægges. Vi får dårligere lærere, pædagoger og socialrådgivere. Jeg har indtryk af, at det er det, socialrådgiverne nu har fået besked om vil ske for deres vedkommende.

For det tredje: kurserne kan transformeres til deltidskurser, som skal klares ved siden af en fortravlet arbejdsdag, med den udprægede forringelse af udbyttet, som dette vil medføre, samtidig med at de hovedsagelig vil blive